

Fellesrådets mulige arbeidsgiverforpliktelser for stillinger der menighetsrådet er arbeidsgiver

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har uttalt seg til Kirkelig Fellesråd i Oslo om de forpliktelser som eventuelt kan utløses av fellesrådets godkjenningsmyndighet ved opprettelse av stillinger i hht KL § 9, tredje ledd. Uttalelsen har prinsipiell betydning for fellesrådets ansvar ved slik godkjenning.

Etter Lov om Den norske kirke, § 9, 3. ledd, siste punktum skal fellesrådet godkjenne opprettelse av stillinger i menighetsrådet som finansieres over menighetsrådets eget budsjett. Det har ved flere anledninger vært reist spørsmål om rekkevidden av denne bestemmelsen, og hvorvidt fellesrådet kan tenkes å få arbeidsgiveransvar for slike stillinger.

I lovens forarbeider har Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet følgende kommentar til denne bestemmelsen: (Ot.prp nr 64 (1994-95) side 54):

«For midler som menighetsrådet disponerer vil rådet også kunne opprette stillinger. Slik stillingsopprettelse skal imidlertid godkjennes av kirkelig fellesråd, jf tredje punktum. Fellesrådet skal i den forbindelse bl.a. vurdere om menighetsrådet har økonomisk evne til å bære framtidige lønnsutgifter».

Spørsmålet om mulig arbeidsgiveransvar er først og fremst knyttet til de tilfellene der menighetsrådet tvinges til å gå til oppsigelse av en arbeidstaker fordi det ikke lenger er økonomisk grunnlag for stillingen. Oppsigelse fordrer at det er vurdert omplassering til annen stilling i virksomheten, jfr Arbeidsmiljøloven (AML) § 60 nr 2. Fortrinnsretten til ny stilling vil også kunne komme til anvendelse, jfr AML § 67.

Kirkelig Fellesråd i Oslo, har i brev av 22.04.1999 til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet reist følgende problematikk:

«Vi ønsker departementets syn på om fellesrådet påtar seg noen form for arbeidsgiveransvar ved å samtykke i oppretting av stillinger i menighetene i henhold til kirkelovens § 9, 3. ledd i.f. Det ønskes også avklart om fellesrådet vil ha noe

arbeidsgiveransvar for stillinger som er opprettet i menighetene, men som fellesrådet ikke har samtykket i. Det bør vel her skilles på stillinger opprettet før og etter lovens ikrafttredelse. Vi ber også departementet vurdere om manglende finansiering fra menighetens side får betydning for fellesrådets arbeidsgiveransvar når finansiering fra menighetens side er i orden ved opprettelsen av stillingen. [..]

Fellesrådet ønsker også avklart om det er nødvendig med nytt samtykke, når en stilling som er akseptert blir ledig og skal lyses ut på nytt.»

I Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets svarbrev av 17.06.1999 heter det:

«Etter lov om Den norske kirke § 2 er soknet den grunnleggende enhet i Den norske kirke. Videre følger det av Kirkeloven § 5 at menighetsrådet opptre på vegne av soknet når det ikke er fastsatt i eller i medhold av lov at myndigheten er lagt til fellesrådet. Dette innebærer at dersom ikke loven eller annet regelverk positivt legger et ansvar på kirkelig fellesråd, så er menighetsrådet ansvarlig for sin virksomhet.

Videre følger det uttrykkelig av kirkeloven § 14 tredje ledd at kirkelig fellesråd har arbeidsgiveransvaret for alle tilsatte som lønnes over fellesrådets budsjett. Avgrensningen til stillinger over fellesrådets budsjett er etter departementets oppfatning ment å være uttømmende med hensyn til hvilke stillinger fellesrådet har arbeidsgiveransvaret for. Så er det i kirkeloven lagt til rette for at det enkelte sokn kan opprette egne stillinger knyttet til soknet og finansiert av egne midler. I slike tilfeller må en imidlertid falle tilbake på hovedregelen om at soknet ved menighetsrådet er ansvarlig for menighetens virksomhet dersom ikke annet er positivt bestemt. Dette innebærer igjen at soknet ved menighetsrådet

vil ha arbeidsgiveransvaret for slike stillinger. Kirkelig Fellesråd i Oslo reiser så spørsmål om hvorvidt en godkjenning av menighetsrådets opprettelse av egenfinansierte stillinger etter kirkeloven § 9 tredje ledd, siste punktum innebærer at fellesrådet således påtar seg et arbeidsgiveransvar for slike stillinger. Bakgrunnen for bestemmelsen i kirkeloven § 9 tredje ledd er at kirkelig fellesråd er forpliktet til å foreta en selvstendig vurdering av hvorvidt menighetsrådet har økonomisk evne til å bære stillingens fremtidige lønnsutgifter. Etter departementets oppfatning innebærer en slik godkjenning ikke at fellesrådet påtar seg noe arbeidsgiveransvar for stillingen. Dette ansvaret ligger alene hos menighetsrådet. Det følger av dette at fellesrådet heller ikke kan ha noe arbeidsgiveransvar for stillinger som er opprettet i soknet uten fellesrådets samtykke.

Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt fellesrådet vil kunne få et arbeidsgiveransvar for stillinger hvor finansieringen var i orden ved opprettelsen av stillingen, men hvor det senere viser seg at soknet ikke har økonomisk evne til å bære lønnsutgiftene, så vil departementet i tråd med det som fremgår ovenfor hevde at slike utgifter er fellesrådet uvedkommende. Det kan imidlertid tenkes tilfeller hvor fellesrådet har godkjent opprettelse av en stilling uten å ha foretatt en grundig vurdering av menighetsrådets økonomiske evne til å bære lønnsutgiftene i fremtiden. Det er mulig at fellesrådet i en slik situasjon vil kunne bli erstatningsansvarlig overfor vedkommende stillingsinnehaver uten at dette innebærer at en pådrar seg et arbeidsgiveransvar. [..]

Under henvisning til siste avsnitt i Deres brev vil departementet bemerke at kirkeloven § 9 tredje ledd språklig taler om opprettelse av stillinger. Rent formelt innebærer dette at loven ikke krever ny godkjenning når stillingen er ledig og skal lyses ut på nytt.»

KA finner departementets brev klar-
gjørende.

KA vil også peke på viktigheten av at fellesrådet foretar en grundig vurdering av menighetsrådets økonomiske evne før opprettelse av stilling godkjennes. Departementet peker også på et mulig erstatningsansvar i denne sammenheng. KA tilrår at menighetsrådet har sikret midler til en ny stilling minst i tre år, og at menighetsrådets søknad om godkjenning vedlegges et budsjett for disse tre årene, samt stillingsbeskrivelse/ utlysingstekst.

I forlengelse av departementets brev, antar KA at fellesrådet heller ikke skal godkjenne stilling i menighetsrådet ved ledighet i stilling som var opprettet før Lov om Den norske kirke trådte i kraft. KA anbefaler likevel at det etableres en dialog mellom fellesrådet og det aktuelle menighetsrådet om lønns- og personalpolitiske og arbeidsmiljørelaterte spørsmål i tillegg til det finansielle grunnlaget ved ledighet, også der opprettelsen av stillingen er godkjent.

Ut fra hva departementet uttaler i sitt tredje avsnitt, siste setning, forutsetter KA at menighetsrådet legger en stillingsopprettelse fram for fellesrådet for godkjenning. Hvis dette likevel ikke skjer, antar KA at en inngått arbeidsavtale med en tilsatt likevel er arbeidsrettslig bindende, og at menighetsrådet bærer det fulle ansvar for økonomien knyttet til stillingen.

KA minner for ordens skyld om at et menighetsråd som er B-medlem i Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon er etter vedtektene bundet av gjeldende tariffavtaler for KA's tariffområde.

Frank Grimstad
direktør